

**Предложения от членовете на Тематична работна група за разработване на ПО
по версия 1.0. на Програма “Образование“ 2021-2027 г.
от писмена процедура за неписъствено вземане на решение - м. юли 2021 г.**

Етап-1

Версия 1.0 Програма „Образование“ 2021-2027 г.

№	Член на ТРГ	Коментари и предложение	Начин на отразяване във версия 1.0 на Програмата „Образование“ 2021-2027 г.
1.	<p>Национално сдружение на общините в Република България</p> <p><i>/писмо изх. № 11-945 от 13.07.2021 г. на НСОРБ/</i></p>	<p>I. Раздел „Програмна стратегия:</p> <p>1. Несъмнено положително следва да се оценят описаните постижения и основни предизвикателства в сектор образование, идентифицирани по етапи и степени на образование. Тъй като, съдържанието на програмите (чл. 22 от Регламент 1060) не изисква описание на постиженията, както и поради ограничения брой символи на раздела в унифицирания им образец, понастоящем многократно надвишен, ще е удачно обосновката значително да се съкрати и оптимизира, включително да се премахнат съществуващи тафтологии и твърде детайлни описания на проекти по ОПНОИР. Примери в това отношение са „Предвижда се надграждане на проект „Образование за утрешния ден“, което ще бъде осъществено посредством допълняемост между Програмата и Плана за възстановяване и устойчивост. Предвижда се надграждане на проект „Образование за утрешния ден“ чрез надграждане на облачната среда, създадена по проекта, надграждане на интеграцията на платформата с наложени инструменти в световен мащаб,... и др., което ще бъде осъществено посредством допълняемост между Програмата и Плана за</p>	<p>Приема се. Извършени редакции.</p> <p>В съответствие с коментара, както и предвид изискването за определен брой знаци по всяка точка/поле от образца на Програма, съгласно чл. 22 „Съдържание на програмите“ и Приложение V „Образец за програмите“ от Регламент (ЕС)2021/1060 за общоприложими разпоредби (ROP, е подготвена кратка официална версия на програмата, която впоследствие да бъде изпратена за одобрение от службите на ЕК чрез системата SFC2021. Съкратените текстове от програмата, поради ограниченията в символите, са отразени съответно в детайлен анализ и детайлно описание на дейностите по всеки приоритет, които се предвижда да бъдат изпратени към ЕК по електронна поща в допълнение към официалната версия, с оглед представяне на по-голяма яснота по предложените дейности и поемане на ангажименти при разписване на бъдещите операции.</p>

		<p>възстановяване и устойчивост“. С оглед на факта, че е налична отделна секция за допълняемост на ПО с други форми на подкрепа, би могло описаната към отделните предизвикателства да се заличи, още повече че голяма част от тази информация се припокрива;</p> <p>2. По отношение на позоваванията към (националния) Стратегически план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2021-2027 г., следва да се има предвид, че поради преходния период по Общата селскостопанска политика, Планът ще е петгодишен, т.е. от 2023 г до 2027 г.;</p> <p>3. Подходящо ще е и идентифицираните 18 на брой типове подкрепа в секцията посветена на програмната стратегия, по-скоро аналогични на конкретни дейности също да се намалят и оптимизират, още повече, че някои се повтарят, напр. „Ранно детско развитие, <i>повишаване на обхвата</i> и подобряване на качеството в предучилищното и училищното образование и намаляване дела на преждевременно напусналите училище“ и „<i>По-пълно обхващане на децата в предучилищно образование и началния етап на училищно образование</i>“ или „Мерки, насочени към учениците, които не говорят български в семейството - допълнително подпомагащо езиково обучение по български език...“ и „Насърчаване на приобщаващото образование, в рамките на социално-икономическата интеграция на деца и ученици от уязвими групи...“ и др.;</p> <p>4. Въпреки твърде обемната и обстойно представена програмна стратегия, липсва описание на предизвикателствата в административния капацитет и управлението и мерките за опростяване, които де факто са задължителна част от съдържанието на програмите (член 22, POP);</p>	<p>Приема се. Извършени редакции.</p> <p>Приема се. Извършени редакции.</p> <p>Приема се. Добавен текст.</p>
--	--	--	---

II. Раздел „Таблица 1“:

1. В обосновката на специфичната цел по чл. 4, параграф 1, буква д) от Регламент 1057, е цитиран принос на ПО към постигането на заложен в Споразумението за партньорство (СП) индикатор „нарастване на нетния коефициент на записване във висше образование на лицата на възраст 19-23 г. от 44% през 2019 г. на 50%“. В публикувания за обществено обсъждане проект на СП, първоначалната стойност на индикатора обаче е 42,1%, т.е. препоръчително е уеднаквяване на процентите;
2. В проекта на СП по отношение на специфична цел по чл. 4, параграф 1, буква е) от Регламент 1057, е формиран индикатор за нарастване на нетния коефициент на записване на деца от 3 години до постъпването им в първи клас, като ще е удачно същият да се цитира и тук. Същото е приложимо и обосновките по чл. 4, параграф 1, букви ж) и й).

III. Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“:

1. Специфична цел по чл. 4, параграф 1, буква е):

- 1.1. По група дейности 2, е предвидено същите да се изпълняват чрез системен подход с хоризонтален териториален обхват, покриващ цялата територия на страната. Същевременно в текста се упоменава и че при системните проекти средствата ще бъдат пропорционално адресирани и на по-ниско ниво (например NUTS 3) според доказаните нужди и предизвикателства на общините, населените места, в рамките на Югозападния планов регион. В тази връзка е необходимо да се разясни какъв точно ще е обхвата на групата дейности, както и ако същия е ограничен само до ЮЗР, което е неприемливо, какви са причините за това;
- 1.2. Ще е удачно тестът към група дейности 3, че ограничени съпътстващи инвестиции в подобряване

Приема се. Извършени редакции.

Приема се за сведение. В рамките на ПО се предвиждат мерки за деца в задължителна предучилищна възраст. Посоченият индикатор ще бъде взет предвид при оценка на въздействието на мерките по ПО.

Приема се за сведение. Групата дейности ще се изпълнява на територията на цялата страна приоритетно в образователни институции с концентрация на уязвими групи и пропорционално на доказаните нужди, включително и на по-ниско ниво (например NUTS 3). Ще бъдат отчетени потребностите на населените места, особено в рамките на ЮЗР, който е регион в преход, с оглед средствата да бъдат насочени към училищата и детските градини, където са идентифицирани най-сериозни предизвикателства.

Приема се за сведение. По препоръка на ЕК разпоредби на регламентите са относими за

	<p>2. Специфична цел по чл. 4, пар.1, буква ж)</p> <p>2.1. Неясни са причините поради които в целевите групи и то за дейности предвиждащи огромяване на възрастни (над 16 г.), се предвижда участието на части детски градини;</p> <p>2.2. В секцията на специфичните целеви територии, следва да се заличи текста, рефериращ към несъществуващ документ на общинско ниво след 2020 г., а именно финансиране за дейности, заложи в общински планове за действие за интеграция на участниците от уязвими групи;</p> <p>2.3. Коментарът по т. 1.4. е валиден и тук, както и по специфична цел по буква д) по Приоритет 2 и 3, както и по специфична цел ж) по Приоритет 3.</p> <p>3. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква й):</p> <p>3.1. По отношение на заложеното изискване подкрепата за комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, да е насочена само към общини с изработен общински план/стратегия за интеграция на ромите, следва да се има предвид, че приложимото законодателство не предвижда разработването на такива, документи за периода след 2020 г. Тъй като заложеното изискване предполага увеличаване на броя на стратегическите документи и допълнителна административна и финансова тежест, което е в разрез с прилаганата политика по опростяване и редуциране на такива документи, настояваме текстът за обвързването на подкрепата с наличието на общинско ниво на стратегия за интеграция на ромите, да се заличи;</p> <p>3.2. Обосновката на дейностите следва да се приведе и в съответствие с конкретната специфична цел по буква й) т. е. да се коригират референциите към буква е);</p>	<p>Приема се. Текстът в програмата е коригиран.</p> <p>Виж отговора по т. 1.4 по-горе.</p> <p>Не се приема. Текстът е редактиран като за целите на ПО 2021-2027 ще се изискват утвърдени общински планове/стратегии, включващи мерки за интеграция на ромите (съгласно Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030).</p> <p>Приема се. Текстът е коригиран като е видна разликата между подходите по буква е) и буква й) на чл.4, §1.</p> <p>Не се приема. Виж отговора по т. 3.1.</p>
--	---	---

3.3. Сходно с коментарите по т. 2.2. и 3.1., настояваме от секцията с обосновка на специфичните целеви територии, да отпаднат текстове рефериращи към обвързаност на инвестициите с общински планове, стратегии за интегриране на ромите, вкл. общински планове за образователна интеграция и общински планове за образователна десегрегация.

IV. Приоритет 2 „Модернизация и качество на образованието“:

1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д):

1.1. Удачно ще е твърде дългите обосновки към групите дейности да се съкратят, в. ч. да се заличат текстове, нямащи особен принос към качеството на документа, като „Основна цел на преподаването е чрез прилагане на нови методи и подходи да се направи обучението по-привлекателно и практически ориентирано и да се изградят нагласи за учене през целия живот“ или „Дигитализацията и новите технологии, в частност изкуственият интелект, променят света и структурата на професиите“. Препоръчително е да се изписват по един и същи начинът и на един език съкращения като ОПНОИР (веднъж ОПНОИР, веднъж ОПНОИР 2014-2020) и СТЕМ (използвано, както на български, така и на английски език).

V. Приоритет 3 „Връзка на образованието с пазара на труда“:

1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д):

1.1. В обосновката на дейност 2 „Подкрепа за развитие на уменията за професиите на настоящето и бъдещето“, се цитират постижения от проект, реализиран по ОПНОИР – „Ученически практики-Фаза 1“. Същият проект, но с различен брой подкрепени ученици, включително по направления от приоритетно значение за икономиката, е описан в Раздел

Приема се. Извършени редакции.

Приема се. Извършени редакции.

Данните от изпълнението на проект „Ученически практики-Фаза 1“, са унифицирани. Предвид ограничението на символите в съответните текстови полета, текстът с информация за посочения проект е включен в допълнителните документи, които придружават Програмата за информация и ангажираност - *Подобен анализ на Програма „Образование“ 2021-2027 г. и Детайлно описание на дейностите по Програма „Образование“ 2021-2027 г.,*

Приема се. Извършени редакции.

		<p>„Програмна стратегия“, т. е необходимо е унифициране на данните.</p> <p>VI. Приоритет за техническа помощ: По отношение на предвидената подкрепа за дейности по оценка на ПО, следва да се има предвид, че хоризонтална такава за всички програми е заложена в Програмата за техническа помощ. За избягване на двойно финансиране, заложените дейности в двете програми следва да се координират. В допълнение, част от предвидените дейности биха могли да се окрупнят, особено повтарящи се такива, като: „като Осигуряване на материална база, техническо оборудване, информационни системи и софтуерните програми, необходими за управлението на ПО“ и „Логистично и техническо обезпечаване на дейността на УО на ПО и др.“;</p> <p>VI. Таблица „Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране“: Стойността на националното съфинансиране, а от тук и общия бюджет на Програмата, се различава от посочения в проекта на Споразумението за партньорство.</p> <p>В заключение, Ви информираме, че след проучване мнението на общините по публикувания за обществено обсъждане вариант на Програмата и на база техни коментари и бележки, в срока на публичното ѝ обсъждане, е възможно да допълним настоящото си становище.</p>	<p>Приема се за сведение. Разпределението на бюджетите все още е индикативно и след окончателното разпределяне на ресурсите по ЕСФ+ ще бъде отразено и в двата документа.</p>
2.	<p>Национално сдружение на общините в Република България</p> <p>Лилия Христова, Община Варна /титulary/</p>	<p>Във връзка с Ваше писмо изх. № 0701-149/07.2021 г. и в съответствие с чл. 20, ал. 3 от Вътрешните правила, изпращаме нашето становище по версия 0.1 на Програма „Образование“ за периода 2021-2027 г.</p> <p>Считаме, че предложената ни версия 1.0 на Програма „Образование“ напълно отговаря на целите и задачите, заложили в приоритет „Образование и умения“ на Националната програма за развитие на България 2030. Голяма</p>	<p>Приема се за сведение.</p>

		<p>част от задачите, заложили в програмата, намират място и в Стратегията за развитието на предучилищното и училищното образование в Община Варна 2021-2025 г. Като част от тази стратегия, в периода 08-10.06.2021 г. Община Варна проведе Първи международен образователен онлайн форум „Дигитализация и иновации в образованието и науката“. Основните проблеми, които се разискваха, съвпадат с приоритетите и темите, поставени за решаване в настоящата програма - например значението и обхватността на приобщаващото образование, чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие и в тази връзка подкрепяме разширяването и допълването на екипите за обхват на местно ниво, включително чрез увеличаване участието на образователните медиатори, модернизацията и качеството на образованието и връзката на професионалното и висшето образование с очакванията и тенденциите на националния и регионален пазар на труда. Важни са и поставените за решаване проблеми, свързани с висшето образование, с въвеждането на компетентностен подход в преподаването и ученето и цифровата трансформация. Приоритетите са точно формулирани, а поставените цели са амбициозни, но постижими. Всичко това ни дава основание, закономерно да определим предложената нова версия на Програма „Образование“ като точна, прецизна и актуална. Община Варна високо оценява възможностите, които предлага Програма „Образование“ и ще обмисли участие.</p>	
3.	<p>Дирекция „Национален фонд“, Министерство на Финансите</p> <p>Мануела Милошева /титуляр/</p>	<p>Във връзка с представения преработен проект на Програма „Образование“ 2021-2027 г. обръщаме внимание, че съгласно Решение № 712 от 06.10.2020 г. дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите изпълнява функции по т. 6, буква а) и т. 9, буква а) на Счетоводен орган и орган, който получава плащанията. В тази връзка в текста на стр. 139 от Програмата за образование, т. 5 „Програмни органи“, е необходимо да се добави „Счетоводен орган“.</p>	<p>Приема се. Текстът е добавен.</p>

4.	<p>Дирекция „Добро управление“, Администрация на Министерския съвет</p> <p>Ирена Първанова /титуляр/</p>	<p>Във връзка с провеждането на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от страна на ТРГ за одобрение на версия 1.0 на Програма „Образование“ 2021-2027 г. представям на вниманието Ви становище на дирекция „Добро управление“ АМС по отношение на разграничение и допълняемост на мерките планирани по Програмата за техническа помощ 2021-2027 (ПТП) и приоритетната ос за техническа помощ на Програмата за образование (ПО), както следва:</p> <p>Общата стратегическа цел на ПТП е да гарантира устойчивост и да предостави възможност за непрекъснато подобрене на системата за управление и контрол на средства в България по ЕСИФ/фондовете със споделено управление, съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1060.</p> <p>В тази връзка, ПТП следва да осигури повишаване на административния капацитет за координация, управление, контрол и одит, за да бъде максимално уеднаквен подхода на управление на програмите, да бъде сведена до минимум административната тежест при кандидатстване и изпълнение на проекти, както за бенефициентите, така и за УО-и, за да се постигне максимален ефект от фондовете за всеки гражданин. Приоритетните оси за техническа помощ по другите програми ще развиват капацитета на съответните УО-и и техните бенефициенти, с оглед на обхвата и целите на политиката им, докато повишаването на капацитета им по отношение на хоризонталните теми ще бъде съсредоточено в обхвата на ПТП. Проектът на ПТП (версия 2.1./май 2021) е публично достъпен. В методологията на индикаторите, съпътстваща програмата е представен индикативен списък на хоризонтални обучения за служители на УО и ключовите им бенефициенти и външни заинтересовани страни, които се планира да бъдат изпълнени чрез ПТП.</p> <p>Целевата стойност на програмен индикатор (О1-6) Брой обучени служители от системата, външни оценители на проекти и представители на партньорите, съдържа броя на</p>	<p>Приема се. Извършени редакции.</p>
----	---	--	--

лицата, планирани за обучение по ПО, посочени в таблицата по-долу:
(работел лист 5_Хоризонтално обучение от методологията на индикаторите по ПТП)

<i>Индикативен брой служители на УО, бенефициентите и външни заинтересовани страни от фондовете по РОР, планирани да вземат участие в обучителни сесии:</i>	Програма за образование	
	Етапна цел (2024)	Цел (2030)
По-добро разбиране на одита (целева група: УО)	150	450
Обществени поръчки (целева група: УО)	150	450
Обществени поръчки (целева група: бенефициенти и външни заинтересовани страни)		
Държавна помощ (целева група: УО)	150	450
Държавни помощи (целева група: бенефициенти и външни заинтересовани страни)		
Борба с нередности и измами (целева група: УО)	30	90

Следва да имате предвид, че в ПТП с оглед подпомагане капацитета на УО-и се предвижда осигуряване на специфична експертиза, необходима за целите на оценката на проектни предложения в процеса на изпълнение на програмите. За тази

		<p>цел ще бъде проведен централизиран конкурс за подбор на физически лица – външни оценители, които да могат да бъдат ангажирани от страна на УО-и. При организирането на конкурса ще бъде надграден опита от програмен период 2014-2020., в рамките на който бяха проведени два подобни конкурса, един от които беше за избор на учени и експерти с международен опит в областта на научните изследвания. По този начин ще се осигури широк набор от експерти със специфична експертиза в области, в които УО-и трябва да бъдат подпомогнати за извършване на качествена оценка на проектни предложения.</p> <p>Като вземете предвид всичко това да предвидите в програмата демаркация и да уточните допълняемостта на мерките, предвидени в приоритетната ос за техническа помощ на ПО с мерките, планирани по ПТП.</p>	
5.	<p>Националната агенция за професионално образование и обучение</p> <p>инж. Мариянка Живкова /титуляр/</p>	<p>Представяме на Вашето внимание становище на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) относно преработения проект на Програма „Образование“ 2021-2027 г.</p> <p>Считаме, че в предложения проект на документ следва:</p> <p>1. Да се разработи раздел, касаещ професионалното обучение в лицензираните центрове за професионално обучение (ЦПО) като част от системата за професионално образование и обучение в Република България</p> <p>Мотиви: Секторът за професионално обучение не е включен като конкретни мерки, цели и програми за поредна година и в пореден стратегически документ (след Стратегическата рамка за образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030 г.).</p> <p>По данни на НАПОО мрежата от лицензирани ЦПО, в които се обучават лица над 16 годишна възраст, към 30.06.2021 г. включва 907 действащи центъра. Статистиката за</p>	<p>1-2. Не се приема. В представеното становище на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) по проект на Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) са включени предложения за залагане на мерки, пряко насочени към професионалното обучение на лица над 16 г. в лицензираните Центрове за професионално обучение (ЦПО) и професионално ориентиране в лицензираните Центрове за информация и професионално ориентиране (ЦИПО). По ПО ще бъдат подкрепени дейности по валидиране, извършвани от образователни институции съгласно Закона за предучилищното и училищното образование за придобиване на етап/клас/степен на образование с фокус основно образование, с цел осигуряване на достъп до и валидиране на компетентности до придобиване на основна степен на образование,</p>

	<p>извършваното от тях обучение в последните години показва сериозен дял на обучени лица.</p> <p>На стр. 10 в проекта на документ има отделна секция за „Професионално образование“, но липсва такава за „Професионално обучение“. Същата следва да бъде разработена, като се обхванат предизвикателствата на системата (вкл. новите, появили се след кризата с COVID-19) и се планират конкретни цели и мерки. В целите за устойчиво развитие на ООН в цел 4 „Качествено образование“ е посочено, че основен приоритет следва да е осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене на всички през целия живот.</p> <p>Статистическите данни показват превес на обучението по част от професия като гъвкава форма за квалификация и с цел по-бърз достъп до заетост. В тази връзка следва да се заложат мерки за осигуряване на по-ефективна регулация за придобиване на т.нар. „пазарни“ квалификации и обучението по част от професия. По този начин ще се отговори на специфичната цел от стр. 26 „насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения“.</p> <p>На стр. 12. в проекта на документ са цитирани данни за учениците в професионални гимназии, липсва обаче статистиката за обучени в ЦПО лица. Такава следва да се допълни и да се обвърже с мерките за сектора - цели, задачи и бюджет.</p> <p>На стр. 12 в проекта на програма е даден пример за проект на МОН за проследяване на реализацията на обучените в професионалните гимназии ученици. Липсва информация за подобен, също много значим проект, за проследяване на реализацията на обучените в лицензираните ЦПО лица, изпълняван от НАПОО в продължение на 3 години - проект</p>	<p>което дава право за продължаване в средната степен на образование или за обучение за придобиване на професионална квалификация..</p>
--	--	---

„OnTrack” (www.ontrack-project.eu). При разписване на секция за професионалното обучение на лица над 16 г. следва да се допълни информация за постигнатите резултати от проекта и възможностите за прилагането им за усъвършенстване на вътрешната система за осигуряване на качеството на обучителните институции.

2. Да се разработи раздел, свързан с дейността и мерките на лицензираните Центрове за информация и професионално ориентиране (ЦИПО). Мрежата от лицензирани от НАПОО ЦИПО към момента включва 40 бр. центрове в цялата страна.

Мотиви: В редица европейски документи се цитира значимостта на кариерното ориентиране и необходимостта от мерки за неговото усъвършенстване и развитие. В последните години докладите на CEDEFOP акцентират върху необходимостта професионалното ориентиране да бъде на фокуса на институциите, отговорни за политиките. Става въпрос не само за ранно кариерно ориентиране на учениците, но и за ориентиране на възрастни, свързано с избор на подходяща квалификация или преквалификация в отговор на динамично променящия се пазар на труда.

На стр. 20 в проекта на документ се споменава нуждата от осигуряване на достъп до кариерно ориентиране на децата и подрастващите, но няма отделни мерки за професионално ориентиране на лица над 16 г., каквито са потенциалните ползватели на услугите на лицензираните ЦИПО. Текстовете следва да се доразвият с конкретни цели, задачи, мерки и бюджет.

3. Документът да се преработи, като се включат мерки, дейности и бюджет за НАПОО като важен партньор в механизма за координация и съгласуване на действията на заинтересованите страни на национално ниво, с цел развитие на системата за професионално образование и обучение (ПОО), предоставяща гъвкави възможности

3. Приема се частично. Предвид функциите на НАПОО по отношение на изготвяне на предложения за промени в СППОО и на държавни образователни стандарти, НАПОО е добавена в целевите групи по Приоритет 3 на ПО. Във връзка с опита при прилагания модел

на българските граждани да повишават пригодността си за заетост през целия живот.

Мотиви: Екипът на НАПОО работи за реализиране на националните и европейски приоритети, свързани с подобряване на достъпа и на качеството на професионалното образование и обучение в съответствие с нуждите на пазара на труда и изискванията на икономиката в контекста на ученето през целия живот.

НАПОО изпълнява следните ключови функции в националната система за ПОО в Република България, включително:

1. Издава и отнема лицензии за професионално обучение и професионално ориентиране.
2. Осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение.
3. Разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО) по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии.
4. Създава и поддържа регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО.
5. Създава и поддържа регистър на документите по чл. 38 и чл. 40, издадени от ЦПО.
6. Координира дейностите по разработване на стратегии за развитие и усъвършенстване на професионалното образование и обучение.

НАПОО не фигурира в нито една от целите, мерките и дейностите, разписани в проекта на програмата. В същото време на стр. 27 са цитирани притеснителни данни, че участието в обучение на възрастни в България е на равнище от 2,5 %, което е значително под средното за Европейския съюз равнище от 11,1%.

на координация за развитие и усъвършенстване на професионалното образование и обучение, подкрепа от страна на НАПОО е предвидена и при въвеждане на обучение с кредити в ПОО. По отношение останалите предложения моля вижте отговора по т.1-2.

	<p>4. Необходими са пояснения по следните моменти, разглеждани в документа:</p> <ul style="list-style-type: none">• На стр. 77 се говори за „нов списък“ на професиите, без да е планирано извършване на оценка на въздействието за заинтересованите страни, които са преки ползватели на настоящия СППОО.• Посочен е „отворен формат“ на стандартите за професионална квалификация, без да се пояснява какво се има предвид.• На стр. 78 се планира „системно кариерно и професионално ориентиране“, без да са посочени	<p>4. По-долу са представени пояснения по повдигнатите въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none">- При разработването на новия списък ще бъде взет предвид разработения от НАПОО „Анализ и предложения за оптимизиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)“ https://www.navet.government.bg/bg/analiz-i-predlozheniya-za-optimizirane-na-spisaka-na-profesiite-za-profesionalno-obrazovanie-i-obuchenie-sppoo/, както и препоръките на проект с участието на НАПОО - “Technical support for the establishment of sector skills councils support for the implementation of the national qualification framework (phase 2). При необходимост НАПОО, като институция отговаряща за разработването и предлагането на министъра на образованието и науката СППОО и ДОС за придобиване на квалификация по професия, може по компетентност да извърши предварителна оценка на въздействието за внедряването на нов СППОО.- „Отвореният формат“ на квалификациите е единият от известните подходи за търсене на баланс между „пълната стандартизация“ и „гъвкавостта“ на квалификациите по отношение на търсене на бърз отговор на потребностите на пазара на труда, чрез включване на нововъзникващи умения във вече съществуващи професионални квалификации.- Предвидените мерки са в рамките на училищното ПОО. Ориентиране на
--	---	---

		<p>конкретни цели, задачи и мерки за участието на лицензираните ЦИПО в този процес.</p> <ul style="list-style-type: none">• На стр.79 се посочва бъдещо създаване на центрове за върхови постижения, които „ще функционират като центрове за учене през целия живот“ и ще предоставят „услуги за кариерно ориентиране“. Необходима е ясна демаркация и разяснения как ще се избегне дублиране с функциите на съществуващите 907 лицензирани ЦПО и 40 ЦИПО. <p>Обобщение: Необходимо е да се разработят и заложат мерки, пряко насочени към професионалното обучение на лица над 16 г. в лицензираните ЦПО и професионално ориентиране в лицензираните ЦИПО.</p> <p>Вярваме, че нашите съвместни усилия за усъвършенстване на съдържанието на документа ще допринесат за повишаване на привлекателността, качеството и приложимостта на програмите за професионалното образование и обучение и насърчаване на участието в обучение за възрастни лица.</p>	<p>възрастни, свързано с избор на подходяща квалификация или преквалификация са извън обхвата на Програма „Образование“ 2021-2027 г. Моля вижте отговора по т.1-2.</p> <p>- В основата на тази идея е превръщането на някои от съществуващите професионални гимназии в Центрове за високи постижения, които да се превърнат в ядро на регионални/местни образователни екосистеми, повишаващи регионалната конкурентоспособност и работещи въз основа на партньорства между професионални училища, университети, компании, местни власти и други образователни институции. В тази връзка по линия на Програма „Образование“ в рамките на предвиденото партньорство в ЦВП ще се реализират дейности в училищното ПОО, напр. за разработване на учебно съдържание на ниво училище, отговарящо на местните/регионалните потребности на икономиката, за осигуряване на иновативно образование и практическо обучение, както за собствените ученици, така и за ученици от други училища (в сътрудничество с работодатели и университети, като летни академии, предприемачески инкубатори за ученици и др); за кариерно ориентиране (съвместно с представители на местната общност, местни власти, социални партньори, работодатели, университети, браншови асоциации) за насърчаване на учениците да направят своя избор на ПОО и др. При</p>
--	--	--	---

			реализиране на процедурата ще бъде направена демаркация на специфичните дейности на ЦВП в ПОО и различните видове дейности за кариерно ориентиране в други съществуващи национални и европейски проекти и програми.
6.	<p>Група организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи</p> <p>Деян Колев /титуляр/</p>	<p>Изразяваме удовлетвореност за това, че основните предложения, които нашата група изразяваше в процеса до този момент, вече са включени в представения работен вариант на Програма Образование. Включването на специфична цел 8, обвързването на приоритет 1 не само с приобщаващо образование, но и с образователната интеграция, предоставянето на възможност стратегическите проекти да се изпълняват не само от МОН, предвиденият микс от подходи за изпълнение на целите по СЦ 8 (ВОМР, ИТИ и национална грантова схема), дава надеждата, че програма Образование ще отговори на реалните нужди, пред които е изправена българската образователна система.</p> <p>Към предложения работен вариант юли 2021 може и следва да бъде допълнен със следните конкретни предложения:</p> <p>1. Операция Обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие в предучилищното и училищното образование, Дейност <i>Осигуряване на допълнителни педагогически специалисти и непедагогически персонал на база оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, като психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, треньори по вид спорт и други специалисти според потребностите на децата и учениците в детските градини и училищата</i> да бъде допълнена с „образователни медиатори“.</p> <p>Понастоящем двата системни проекта „Подкрепа за успех“ и „Активно приобщаване в предучилищното образование“ подsigуряват наемането на близо 1000 образователни медиатори и социални работници. Категорично е желанието на директори и учители тази добра практика да продължи и през следващия програмен период. Затова е важно при изреждането</p>	<p>1. Приема се. Редакцията е отразена в текста.</p>

	<p>на допълнителните педагогически специалисти и непедagogически персонал, които ще могат да бъдат наети и включени в рамките на новия проект, да бъде изрично спомената и позицията на образователния медиатор.</p> <p>2. Относно предвидените операции по бившата СЦ 8 (настояща „буква й“):</p> <ul style="list-style-type: none">• приветстваме увеличеното финансиране за тези дейности и смятаме, че при наличието на още финансови буфери, посочените дейности следва да бъдат допълнително финансово подкрепени.• Приветстваме и намереният баланс между териториалните подходи и националния подход.• Обръщаме внимание на това, че предвиденото финансиране за операцията по подхода BOMP е значително по-високо от използваното през настоящия програмен период. Настоящият период практически показва, че този подход не работи в масовия случай за преодоляване на образователните диспропорции на ромската общност по множество причини: например, липсата на Местни инициативни групи в общините с по-концентрирано ромско население и така нататък. Сравнявайки финансирането, което бе предоставено през настоящия програмен период и предвиденото за новата програма, ясно се вижда, че предвидените близо 11 милиона евро са твърде много. <p>Затова предлагаме половината от това финансиране да бъде насочено към предвидената Национална операция „Утвърждаване на интеркултурното образование...“ или отново да бъде използвано за дейности на местно ниво, но чрез операция, наподобяваща интегрираната схема <i>Социално-икономическа интеграция. Интегрирани мерки за подобряване на достъпа до образование</i> (при положение, че бъдат коригирани грешките на настоящата схема). Подобна операция отново би финансирала дейности на местно ниво, интегрирани между двете програми, съ-финансирани от Европейския социален фонд. Тя би достигнала до повече общини и повече</p>	<p>2. Не се приема. Средствата по подхода BOMP по Програма „Образование“ 2021-2027 г. са планирани съгласно поетия в Споразумението за партньорство на Република България ангажимент – 2% от средствата от ЕСФ+ по съответната програма. Обръщаме внимание, че през новия период териториалният обхват по подхода BOMP се разширява съгласно Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони, което ще предостави възможност за формирането на нови Местни инициативни групи съобразно идентифицираните местни потребности.</p>
--	--	---

		<p>деца и родители в сравнение с местните дейности, финансирани чрез подхода BOMP.</p> <p>3. Предвидената операция „Дейности за подобряване на достъпа на уязвими групи до висше образование“ да бъде допълнена с дейност за покриване на семестриални такси и общежитие. В много от случаите най-бедните семейства са възпрепятствани дори и от такива минимални разходи, поради което е важно операцията да може да ги покрие.</p> <p>Също така предлагаме подобни разходи да бъдат допустими и за студенти след първи курс, както и за студенти в задочна форма на обучение. Понастоящем много от медиаторите, както и други представители на маргинализираните общности, имат желание да завършат висше образование задочно, поради което следва да бъдат подкрепени от предвидената операция.</p> <p>4. Въпреки че предложеният вариант на ПО не засяга темата за прилагането или неприлагането на държавни помощи, обръщаме внимание, че де минимис не следва да бъде прилаган към операциите от Приоритетна ос 1. УО следва още на този етап да подsigури освобождаването от режима на държавни помощи за дейностите, за които няма реален пазар.</p>	<p>3. Не се приема. В процеса на неформалното обсъждане на проекта на Програма „Образование“ 2021-2027 г. с Европейската комисия е уточнено, че средствата от ЕСФ+ следва да са насочени към специфична подкрепа, свързана с учебния процес и допълнителна подкрепа за постижения и напредък, вместо директни плащания за покриване на семестриални такси и общежитие. Такива разходи са подходящи да бъдат предоставяни на студенти от национални програми.</p> <p>4. Приема се за сведение. Операциите се разработват при спазване на действащата нормативна рамка за държавните помощи по смисъла на чл.107, §1 от ДФЕС.</p>
7.	<p>Дирекция „Централно координационно звено“, Администрация на Министерски съвет</p> <p>Людмила Тозева /резервен член/</p>	<p>Предложение за редакция на текстовете (в режим проследяване на промените) във версия 1.0 на Програма „Образование“ в частта, касаеща демаркацията с Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ). Промените са свързани с ревизиране на интервенциите в актуалната версия на ПНИИДИТ (версия 2.0) от м. юни 2021 г.</p> <p>На стр. 18 текстът „Подкрепата за модернизиране на учебните програми и засилване на висшето образование с пазара на труда по Програма „Образование“ ще бъдат допълвани с мерки по Програма за научни изследвания,</p>	<p>Приема се. Извършени редакции.</p>

		<p>иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (ПНИИДИТ) за подкрепа на развитието на научноизследователската дейност в университетите, развитието на научната кариера на преподавателите, докторантите и постдокторантите, с което ще се подкрепят усилията на висшите училища в България за прилагане на резултатите от НИРД в обучението на студентите. Подкрепата по ПНИИДИТ за насърчаване на пазарната ориентация и бизнес уменията в публичните висши учебни заведения и научни организации, провеждащи научни изследвания и за мобилността на изследователи, академичен персонал, докторанти и студенти между научните организации, университетите и бизнеса ще се допълва от подкрепа по Програма „Образование“ 2021-2027 г. за проектна докторантура.“</p> <p>да се замени с текста „Подкрепата за модернизиране на учебните програми и засилване на висшето образование с пазара на труда по Програма „Образование“ ще бъдат допълвани с мерки по Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (ПНИИДИТ) за подкрепа на развитието на капацитета за научноизследователска и иновационна дейност в университетите и засилване на сътрудничеството с бизнеса. Подкрепата по ПНИИДИТ за насърчаване на пазарната ориентация и бизнес уменията и умения, свързани с интелигентната специализация в публичните висши училища и научни организации ще се допълва от подкрепа по Програма „Образование“ 2021-2027 г. за проектна докторантура.“</p>	
8.	<p>Министерство на младежта и спорта</p> <p>Илиана Христова /резервен член/</p>	<p>Във връзка с представен за съгласуване проект на Програмата „Образование“ представям следното становище на Министерството на младежта и спорта:</p> <p>При разглеждане на видовете действия, предвидени в Специфична цел: Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда,</p>	Приема се. Извършени редакции.

	<p>включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентости, в т.ч. предприемачески и цифрови умения също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване от Приоритет 2 Модернизация и качество на образованието, се констатира, че в т. 3 Подкрепа на ученици с таланти, като, текстът на втората дейност е изменен спрямо предложения и съгласуван вариант през м. май 2021 г. „Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на изкуствата, науката, културата и спорта чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии“, като от обхвата на мерките е отпаднала възможността за подпомагане на ученици с таланти в областта на спорта за участие в тренировъчни лагери и състезания, както и чрез предоставяне на стипендии. Относно предложения нов текст „Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на СТЕМ и чуждите езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии“ Министерството на младежта и спорта предлага да се преосмисли, като в обхвата на възможните действия се включи подпомагане на ученици с таланти в областта на спорта със следните мотиви:</p> <ol style="list-style-type: none">1. В представения проект няма мотиви за изместването на фокуса от талантите в различни области ученици, към насърчаване на ученици от училища, разположени предимно в селски и градски сегрегирани райони, които не са представени или са недостатъчно представени в състезания и олимпиади, да демонстрират таланти в областта на СТЕМ и чуждите езици.2. Към настоящия момент няма предвидено финансиране по национални програми за подпомагане на подготовката и участието в състезания на ученици с изяви в областта на спорта. Учениците, класирани в спортни състезания за	
--	---	--

		<p>ученици, нямат възможност да получат средства за подготовка и за участие в национални и международни състезания на съответното ниво, което е предпоставка за отказ от участие. Осигуряването на възможности за подпомагане на подготовката и участието на учениците в спортни състезания за учащи по програма Образование ще допринесе също за увеличаване на обхвата на най-мощната проява за ученици в областта на спорта на национално ниво – Ученическите игри и ще създаде възможност за изява на училищните отбори, класирани за участие в Световните ученически игри.</p> <p>3. Учениците с талант и изяви в областта на спорта се подпомагат чрез стипендии по Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби, която е с ограничен финансов ресурс. В този смисъл дейностите по програма Образование може да надграждат възможностите за стимулиране чрез увеличаване на обхвата на учениците, имащи право на стипендия, както и чрез финансово подпомагане за организирането и провеждането на тренировъчни лагери. Откриването, насочването и задържането на талантите в спорта са водещи фактори за формиране на позитивни примери за децата и младежите. В тази връзка стимулирането на талантливите спортисти може да послужи като инструмент за привличане към занимания със спорт на децата, включително тези от уязвими социални групи, което е предпоставка за задържането им в образователната система.</p> <p>4. Стимулирането на учениците с талант в областта на спорта ще подпомогне по-ефективното прилагане на компетентностния модел и ще послужи като инструмент за подобряване на резултатите на учениците.</p>	
9.	ФОНД НА ФОНДОВЕТЕ (Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България)	<p>В представения проект на ПО 2021-2027, възможността за прилагане на подкрепа чрез финансови инструменти е маркирана по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) и СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) по Приоритет 3 „Връзка на образованието с пазара на труда“, като в поле „Планирано използване на финансовите инструменти“ към двете специфични цели е посочено че</p>	<p>Приема се. С писмо от Министерство на финансите от 4 октомври 2021 г. е получена одобрената предварителна оценка и концепция за инвестиционна стратегия за прилагане на финансови инструменти по Програма „Образование“ 2021-2027 г., съгласно</p>

	Кремена Григорова /титуляр/	<p>изборът и обосновката на формите на финансиране чрез финансови инструменти ще бъдат включени на базата на предварителната оценка за ФИ в съответствие с чл. 58, параграф 3 от РОР.</p> <p>Паралелно с това в Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране за двете специфични цели е предвиден код 01, т.е. средствата са предвидени единствено за БФП.</p> <p>Независимо, че проектът на предварителна оценка все още не е финализиран, в текущата налична версия на оценката са препоръчани ФИ по ПО 2021-2027. Поради това считаме, че в Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране би било удачно да бъдат включени и кодове за финансиране чрез финансови инструменти.</p>	изискването на чл. 58, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Препоръките в предварителната оценка за използване на финансови инструменти са отразени в стратегическата част и в Приоритет 3 на програмата.
10.	<p>Дирекция „Икономическа и финансова политика“, Министерство на финансите</p> <p>Иван Тодоров /резервен член/</p>	<p>Предложение за редакция на текстовете (в режим проследяване на промените и коментари) във версия 1.0 на Програма „Образование“:</p> <ul style="list-style-type: none"> стр. 2 - Съгласно Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г цялото наименование на програмата е „Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030“, със съкращение (НПР БЪЛГАРИЯ 2030). Текстът по-нататък следва да се придържа към това наименование/съкращение; стр. 47 към Таблица 2: Показатели за резултат - Намираме за удачно да бъдат добавени и специфични за програмата макроиндикатори, не само персонални; 	<p>Приема се. Извършени редакции.</p> <p>Не се приема. Показателите за резултат на Програма „Образование“ са разработени съгласно изискванията, заложили в чл. 16 (1) (а) на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския Парламент и на Съвета и в чл. 17 (1) на Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския Парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година, „За програмите, които ползват обща подкрепа по направлението на ЕСФ+ при споделено управление, се използват общи показатели за краен продукт и за резултат, определени в приложение I, с цел мониторинг на напредъка в изпълнението. Може да се използват и</p>

		<ul style="list-style-type: none">• стр. 56 към Таблица 2: Показатели за резултат - Индикаторите следва да се обогатят, важат бележките по предходните таблици с индикатори;• стр. 72 към Таблица 2: Показатели за резултат - Индикаторите следва да се фокусират и върху качеството, каквото е и наменованието на приоритета. Няма специфичен индикатор за преподавателския състав, нито за степента на „модернизация“, визирана в приоритета;	<p><i>показатели, специфични за програмите.</i> “</p> <p>Специфични за програмите индикатори се използват само в случаите, когато общите показатели (за продукт или за резултат) не са достатъчни, за да отразят основните резултати, които трябва да бъдат постигнати при определена специфична цел. В такива случаи програмата трябва да идентифицира ограничен брой специфични за програмите показатели в допълнение към общите показатели.” (Common indicators toolbox, June 2021, toolbox_june_2021_final.pdf (europa.eu))</p> <p>Приема се. Показателите за резултат са ревизирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2021/1057.</p> <p>Не се приема. Показателите за резултат са ревизирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2021/1057 за използване на общи показатели. По отношение на преподавателския състав е включен общ индикатор за резултат „EECR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация“. По отношение на „степената на модернизация“, такъв индикатор би предположил измерване на въздействие. Регламентите не изискват показатели за въздействието, нито по отношение на измерването на въздействието върху участниците, нито в смисъл на резултати за по-широки групи от обществото извън участниците или субектите, които се възползват пряко от подкрепата. Въздействието</p>
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> стр. 90 към Таблица 2: Показатели за резултат - Обикновено индикаторите, свързани с лицата, трябва да бъдат придружени от индикатори, свързани с процеса за дадена структурна реформа. Таблицата следва да се допълни и със съотносими специфични персонални и макроиндикатори. 	<p>може да се оценява чрез оценки, като се използват фактически доказателства от мониторинга, събирането на подходящи показатели и използването на други данни в подходяща структура на оценката.</p> <p>Не се приема. Показателите за резултат са ревизирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2021/1057 за използване на общи показатели.</p>
11.	<p>Селскостопанска академия*</p> <p>Елена Тодоровска /титуляр/</p> <p>*предложението е направено на трето заседание на ТРГ-15.07.2021 г.</p>	<p>Да се посочи ясно в програмата възможността обучението на постдокторанти, докторанти и магистри да има интердисциплинарен характер, т.е. да се провежда съвместно между ВУ и научните организации (БАН, ССА) за постигане на качествено и задоволяващо нуждите на бизнеса образование! Хибридно обучение да не важи само за ВУ!</p>	<p>Приема се. Добавен е текст, в който ясно се посочва възможността за въвеждане на интердисциплинарно обучение на студенти съвместно между ВУ и научни организации.</p> <p>По отношение докторантите в Приоритет 3 са разписани дейности, свързани с подкрепа за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда. В мерките по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) на Приоритет 3 е посочено, че подкрепата ще се предоставя на висши училища и научни организации, отговарящи на условията на чл. 21, ал. 5 от Закона за висшето образование.</p> <p>Съгласно ЗВО системата на висшето образование обхваща обучение на студенти, докторанти и специализанти, поради което постдокторантите не са в обхвата на целевата група в Програма „Образование“.</p>
12.	<p>Агенция за хората с увреждания*</p>	<p>Предлагаме, където е написано „уязвими групи“, да се допълни с „уязвими групи, в т.ч. и хора с увреждания“, тъй като хората</p>	<p>Приема се по принцип. Когато е приложимо, се уточнява при изброяването.</p>

<p>Ива Ангелова /титуляр/ *предложението е направено на трето заседание на ТРГ- 15.07.2021 г.</p>	<p>с увреждания имат специфични нужди, които следва да се вземат под внимание (Агенция за хората с увреждания).</p>	
--	---	--